

<p>Nazwa projektu</p> <p>Ustawa o zapewnieniu gospodarce krajowej dostępu do surowców, w tym surowców krytycznych.</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące</p> <p>Ministerstwo Klimatu i Środowiska</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu</p> <p>Podsekretarz Stanu w MKiŚ – Główny Geolog Kraju</p> <p>Prof. Krzysztof Galos</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu</p> <p>Wojciech Kupka</p> <p>Główny specjalista w Wydziale Polityki Surowcowej i Spraw Międzynarodowych Departamentu Geologii</p> <p>tel. (+48) 797 968 847 e-mail: wojciech.kupka@klimat.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia</p> <p>24.04.2026</p> <p>Źródło:</p> <p>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020 (Dz. Urz. UE L 1252 z 3.05.2024, str. 1, z późn. zm.)</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UC83</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowana ustawa służy stosowaniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020 (Dz. Urz. UE L 1252 z 3.5.2024, str. 1, z późn. zm., Critical Raw Materials Act – dalej: „CRMA”), a jednocześnie, w związku z koniecznością zapewnienia stosowania CRMA, reguluje całościowo problematykę zapewnienia gospodarce krajowej dostępu do surowców, w tym zasady kształtowania polityki surowcowej państwa. Samo CRMA wprowadza natomiast liczne nowe zobowiązania dla państw członkowskich Unii Europejskiej dotyczące zróżnicowanych działań na rzecz rozwoju dostaw surowców zdefiniowanych w CRMA jako surowce krytyczne.

Zobowiązania te dotyczą m.in.:

- a) opiniowania wniosków o uznanie projektów strategicznych w rozumieniu art. 6–8 rozporządzenia 2024/1252 w zakresie wydobywania, przeróbki, recyklingu i substytucji realizowanych na terenie RP;
- b) utworzenia punktów kontaktowych udzielających wsparcia w zakresie procedur administracyjnych dotyczących wydawania pozwoleń w przypadku projektów strategicznych;
- c) utworzenia krajowego programu poszukiwań surowców krytycznych służącego zwiększeniu ilości dostępnych informacji o złożach kopalin do produkcji surowców krytycznych na terenie kraju;
- d) monitorowania i ograniczania ryzyka związanego z łańcuchem dostaw oraz zwiększenia dywersyfikacji dostaw surowców krytycznych;
- e) wdrażania krajowych środków dot. obiegu zamkniętego, m.in. poprzez utworzenie bazy danych zamkniętych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych czy określenia zdolności do recyklingu magnezów trwałych;
- f) ustanowienia sankcji nakładanych na przedsiębiorców, którzy nie wypełniają swoich obowiązków, w tym dotyczących gotowości na wypadek zagrożeń, sprawozdawczości w sprawie projektów i informacji na temat zdolności do recyklingu.

Powyższe zobowiązania i inne z CRMA mają charakter interdyscyplinarny i stanowią nowe zadania dla administracji. Aktualnie zadania te często pozostają we właściwości różnych działów administracji rządowej lub ze względu na swoją innowacyjność nie są przypisane do żadnego z nich.

W związku z tym, że część przepisów rozporządzenia CRMA ma charakter ogólny, nienadający się do bezpośredniego zastosowania, konieczne jest wprowadzenie przepisów krajowych regulujących w szczególności postępowanie w sprawie uznania projektu za projekt strategiczny.

Dodatkowo, wdrożenia na poziomie ustawy wymaga obowiązek płynący z art. 47 zd. 1 CRMA: „Do dnia 26 listopada 2026 r. państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji za naruszenie przepisów niniejszego rozporządzenia oraz wprowadzają wszelkie środki niezbędne do zapewnienia ich wdrożenia”. Sankcje te muszą być

skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające. [...]” Skoro Rozporządzenie CRMA nie precyzuje ani rodzaju, ani trybu nakładania sankcji, materie te pozostawiono państwu członkowskiemu do regulacji we własnym zakresie.

Realizacja obowiązków sformułowanych w CRMA wymaga koordynacji na wielu płaszczyznach. Aktualnie brak jest jednej instytucji, która byłaby w stanie zapewnić odpowiednie środki organizacyjne i koordynacyjne mające na celu realizację tych zadań. Zapisy CRMA (m.in. projekty strategiczne) będą wymagały często szybkiego i skutecznego działania wielu instytucji w krótkim terminie, co musi być skoordynowane międzyresortowo.

Rozporządzenie CRMA nakłada na państwa członkowskie obowiązek załatwiania spraw w wyznaczonych, krótkich terminach. Aby możliwe było ich dotrzymanie, konieczne jest wprowadzenie przepisów szczególnych, które usprawnią i przyspieszą proces wydawania pozwoleń niezbędnych do realizacji projektów strategicznych.

Dodatkowo, w celu realizacji tych działań, niezbędne jest dostosowanie dokumentu pn. „Polityka Surowcowa Państwa” (PSP) do celów CRMA i do aktualnego zapotrzebowania polskiej gospodarki.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rozporządzenie CRMA zawiera szereg przepisów nakładających na państwa członkowskie obowiązki, których realizacja w praktyce możliwa będzie na poziomie ministrów i centralnych organów administracji rządowej.

W związku z tym oraz mając na względzie, że: 1) prawidłowe wykonanie tych obowiązków wiązać się będzie w wielu przypadkach z koniecznością zapewnienia w budżecie państwa odpowiednich środków finansowych oraz, że 2) w odniesieniu do kilku zobowiązań wynikających z CRMA już obecnie istnieją wątpliwości interpretacyjne w zakresie właściwości rzeczowej organu, na którym spoczywać będzie zapewnienie wykonania danych obowiązków, **niezbędne jest wprowadzenie przepisów regulujących ww. zagadnienia.**

Pozwoli to na wyeliminowanie ewentualnych sporów kompetencyjnych między organami, jak również zapewni prawidłową i skuteczną realizację obowiązków, na poczet których właściwy organ będzie miał zagwarantowane w budżecie państwa adekwatne środki finansowe. Ponadto, w razie jakiegokolwiek kontroli np. w zakresie prawidłowego wydatkowania środków publicznych, organ wskazany wprost w ustawie jako odpowiedzialny za realizację konkretnego obowiązku z CRMA nie narazi się na zarzut chociażby tylko niegospodarności. Bez przepisu ustawowego wyniki ewentualnej kontroli są obciążone ryzykiem postawienia właśnie tego typu zarzutów z powodu działania organu bez dostatecznej podstawy prawnej. Dodatkowo ewentualne spory kompetencyjne między organami mogłyby znacząco wydłużyć terminy procedowania spraw, co byłoby sprzeczne z założeniem sprawnej realizacji zadań w tym obszarze. Prawidłowa oraz terminowa realizacja zadań wymaga ponadto dysponowania odpowiednimi środkami finansowymi.

Z dyspozycji przepisów CRMA wynika obowiązek podjęcia szeregu nowych, długofalowych inicjatyw, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa surowcowego zarówno kraju, jak i UE m.in. w zakresie zwiększenia wykorzystania własnych zasobów geologicznych, odzysku surowców czy podejmowania nowych partnerstw strategicznych. Warto zaznaczyć, że cele PSP, jak i CRMA w przeważającej części są ze sobą zbieżne i wiążą się na wielu płaszczyznach, w związku z tym istnieje możliwość ujęcia ich w jednej ustawie.

W celu zachowania spójnych działań przewiduje się, że wszystkie zadania, uprawnienia i inne obowiązki wskazane w ustawie jako pozostające we właściwości ministra właściwego ds. środowiska będą realizowane przy pomocy Głównego Geologa Kraju, będącego sekretarzem lub podsekretarzem stanu w urzędzie obsługującym ministra.

Ustawa przewiduje ustalenie zasad kształtowania polityki surowcowej państwa oraz towarzyszących jej instytucji realizujących przedmiotową politykę:

1. Minister właściwy ds. środowiska jest odpowiedzialny za opracowanie i wdrażanie krajowej polityki surowcowej państwa. Jednocześnie minister właściwy ds. środowiska wyznacza przedstawiciela Polski w Europejskiej Radzie ds. Surowców Krytycznych powołanej przedmiotowym CRMA. Działania na rzecz opracowania i wdrożenia polityki surowcowej państwa, a przez to zapewnienia bezpieczeństwa surowcowego kraju wymagają ciągłej i ścisłej współpracy wszystkich ministerstw oraz instytucji podlegających pod ministerialny nadzór. Przypisanie zadań ministrowi właściwemu ds. środowiska pozwoli na koordynację i realizację zadań z zakresu m.in. przygotowania oraz aktualizowania projektu Polityki Surowcowej Państwa, wdrażania CRMA, monitorowania ryzyk dostaw surowców, opracowania i realizacji wieloletniego rządowego programu poszukiwań surowców krytycznych zaakceptowanego przez Radę Ministrów, realizowania współpracy międzynarodowej w zakresie

surowcowym czy współpracy z ośrodkami naukowo-badawczymi w tym obszarze. Reasumując, przypisanie zadań ministrowi właściwemu ds. środowiska zapewni właściwe środki organizacyjne i koordynacyjne mające na celu wdrożenie zapisów CRMA.

2. Ważnym elementem będzie współpraca pomiędzy ministrem właściwym ds. środowiska a właściwymi organami w celu przygotowania opinii dotyczącej uznania projektu za strategiczny dla UE zgodnie z CRMA dotyczącego wydobywania, przeróbki lub recyklingu surowców realizowanych na terenie RP. Projekty strategiczne mogą dotyczyć zakresu właściwości wielu interesariuszy, w związku z tym niezbędne jest utworzenie procedury, która rzetelnie doprowadzi do przygotowania stanowiska dla ministra właściwego do spraw środowiska. W tym zakresie ustawa przypisuje rolę ministra właściwego ds. gospodarki, ministra właściwego ds. gospodarki surowcami energetycznymi, marszałków województw, wójtów/burmistrzów/prezydentów miast oraz organów właściwych do wydania kompleksowej decyzji w procedurze wydawania pozwoleń w sprawach związanych z planowanym projektem strategicznym, którzy będą wyrażali opinię w zakresie uznania projektu za projekt strategiczny. Postępowania dotyczące uznania inwestycji za projekty strategiczne w rozumieniu CRMA mają charakter złożony i wymagają oceny nie tylko w aspekcie środowiskowym, ale również w zakresie bezpieczeństwa surowcowego, energetycznego, geopolitycznego, przemysłowego oraz przestrzennego. Wybór ministra właściwego ds. środowiska jako organu wiodącego został przyjęty przede wszystkim ze względu na jego dotychczasową ustawową odpowiedzialność za dział geologia, w tym nadzór nad państwową służbą geologiczną oraz prowadzeniem polityki surowcowej oraz reprezentowaniem Polski w Europejskiej Radzie ds. Surowców Krytycznych. Ponadto rozporządzenie CRMA zakłada ustanowienie w każdym państwie członkowskim pojedynczego punktu kontaktowego, co wymusza wskazanie resortu jako koordynatora formalnego. Dodatkowo Ministerstwo Klimatu i Środowiska od początku jest resortem wiodącym w zakresie CRMA i uczestniczył w pracach nad nim od samego początku. Zgodnie z tym naturalną kolejną rzeczą jest wskazanie ministra właściwego ds. środowiska jako podmiotu prowadzącego wnioski o uznanie projektu za strategiczny w ramach opiniowania krajowego.

Konieczność opiniowania wniosków przez państwo członkowskie wynika z obowiązków nałożonych przez CRMA. Co istotne, w przypadku sprzeciwu państwa członkowskiego, którego terytorium dotyczy zaproponowany projekt, projektu tego nie uznaje się za projekt strategiczny. W związku z tym tak ważne jest zebranie stanowisk ww. organów, które to stanowiska umożliwią wydanie przez ministra właściwego ds. środowiska jednoznacznej opinii. Rada Ministrów rozstrzyga w sprawie uznania projektu za projekt strategiczny.

Z kolei w zakresie poszczególnych obowiązków CRMA ustawa przewiduje:

- a) Zajmowanie stanowiska w sprawie wniosków o uznanie projektów za projekty strategiczne, przygotowane przez ministra właściwego ds. środowiska – szczegółowo opisano w pkt 2.
- b) Wprowadzenie szybszej ścieżki wydawania pozwoleń dla projektów strategicznych m.in. wprowadzenie terminów tam, gdzie ich nie było, poprzez propozycję skrócenia terminu na zajęcie stanowiska przez współdziałające organy administracji z 14 na 7 dni. Zabieg ten, jak i ciągłe monitorowanie procesu udzielania niezbędnych pozwoleń dla projektów strategicznych pozwoli na dochowanie terminów dotyczących czasu trwania procedur wydawania pozwoleń, które nie mogą przekroczyć 27 miesięcy dla projektów dot. wydobywania oraz 15 miesięcy dla projektów dot. przeróbki i recyklingu (art. 11 ust. 1 CRMA). W polskich realiach administracyjnych, gdzie postępowania wymagają udziału wielu organów współdziałających, utrzymanie dotychczasowych terminów na wyrażenie stanowiska mogłoby prowadzić do systematycznego przekraczania dopuszczalnych limitów czasowych. Z tego względu skrócenie terminu z 14 do 7 dni nie należy traktować jako ograniczenia autonomii organów, lecz jako proporcjonalne narzędzie zapewniające możliwość wykonania zobowiązań wynikających bezpośrednio z prawa Unii Europejskiej. Przy czym mechanizm ten zostaje uzupełniony o stały monitoring procesu wydawania pozwoleń dla projektów strategicznych — co ma na celu nie tylko dyscyplinowanie procedur, ale również umożliwienie szybkiej reakcji na ewentualne bariery systemowe.

W ramach projektowanych zmian wprowadzono również terminy w tych obszarach procedur administracyjnych, w których dotychczas nie były one w ogóle określone ustawowo ani wykonawczo. Brak ustawowego terminu na dokonanie określonej czynności przez organ w praktyce oznaczał, że poszczególne etapy postępowania mogły ulegać nieograniczonemu wydłużeniu, co pozostawało w

sprzeczności z zasadą szybkości postępowania wynikającą z art. 12 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

- c) Utworzenie jednego punktu kontaktowego w zakresie wydobycia złóż kopalin, przeróbki oraz recyklingu surowców krytycznych w ministerstwie obsługującym ministra właściwego ds. środowiska. Celem punktu kontaktowego jest informowanie wnioskodawców projektów strategicznych o procedurach administracyjnych, które należy przeprowadzić, aby uzyskać pozytywne rozstrzygnięcie. Ważnym zadaniem punktu kontaktowego jest wspieranie przedsiębiorcy od momentu złożenia wniosku do wydania ostatecznej decyzji przez organy. Punkt kontaktowy przy współpracy z odpowiednim organem krajowym potwierdza kompletność złożonych wniosków, sporządza harmonogram procedury wydania pozwoleń, powiadamia projektodawcę o terminie sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz informuje projektodawcę o ewentualnych opóźnieniach administracyjnych. W zakresie projektów strategicznych dot. przeróbki minister właściwy ds. środowiska będzie zasięgał opinii ministra właściwego ds. gospodarki.

3. Wskazanie ministra właściwego ds. środowiska jako odpowiedzialnego za przygotowanie do akceptacji Rady Ministrów wieloletniego Programu Rządowego – Krajowego Programu Poszukiwań Surowców Krytycznych.
4. Regulację działań mających na celu odpowiednie monitorowanie ryzyk w łańcuchu dostaw surowców, w tym m.in.:
- utworzenie listy nowych oraz istniejących projektów dotyczących surowców krytycznych, o którym mowa w artykule 21 CRMA;
 - utworzenie Bazy Danych o Przedsiębiorstwach w Strategicznych Łańcuchach Wartości, który obejmie kluczowe podmioty rynkowe w całym łańcuchu wartości surowców krytycznych oraz monitoring ich działalności;
 - przygotowanie informacji o stanie zapasów strategicznych surowców strategicznych w rozumieniu CRMA;
 - utworzenie Centrum Analiz Surowcowych (CAS), które będzie odpowiedzialne m.in. za ocenę obecnego oraz przyszłego zapotrzebowania gospodarki krajowej na surowce czy też za monitorowanie i łagodzenia ryzyka zakłóceń w podaży tych surowców. Będzie stanowiło narodową platformę informacji i porad w zakresie surowców mineralnych, która pokryje szeroki zakres analiz surowcowych zarówno wobec surowców pierwotnych, jak i wtórnych. Szczegółowe informacje nt. działania CAS są zawarte w części 6 OSR.
5. Wzmocnienie krajowych środków dot. obiegu zamkniętego w zakresie surowców krytycznych, które zostaną wpisane m.in. w Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028 (KPGO 2028). Jednym z tych środków będzie utworzenie i prowadzenie bazy danych zamkniętych, w tym opuszczonych, obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, wraz z możliwym wytypowaniem obiektów z potencjałem do odzysku surowców krytycznych. Baza ta będzie tworzona przez państwową służbę geologiczną, która również będzie prowadziła odpowiednie badania terenowe.
6. Ustanowienie administracyjnych kar pieniężnych dla przedsiębiorców za niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązków wynikających z CRMA oraz sposób wymierzania tych kar. Proponuje się następujące rozwiązania:
- a) Sankcje przewidziano za niedopełnienie obowiązków dotyczących:
- przeprowadzenia przez dużego przedsiębiorcę, o którym mowa w art. 24 ust. 1 w zw. z art. 2 pkt 29 CRMA, oceny ryzyka w przypadku swojego łańcucha dostaw surowców strategicznych zgodnie z przepisami art. 24 CRMA;
 - dostarczenia przez podmioty zobowiązane do sporządzenia programów gospodarowania odpadami zgodnie z art. 5 dyrektywy 2006/21/WE właściwemu organowi, o którym mowa w art. 3 pkt 27 tej dyrektywy, badania ze wstępną oceną ekonomiczną dotyczącego potencjalnego odzysku surowców krytycznych w terminie wynikającym z art. 27 ust. 3 CRMA oraz zgodnie z wymaganiami, o których

mowa w art. 27 ust. 2 CRMA;

- umieszczenia przez zobowiązaną osobę fizyczną lub prawną etykiety lub nośnika danych, o których mowa odpowiednio w art. 28 ust. 1 lub 3 CRMA w terminie wynikającym z art. 28 ust. 1 tego rozporządzenia oraz zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 28 ust. 4-11 tego rozporządzenia;
- udostępnienia przez zobowiązaną osobę fizyczną lub prawną publicznie na ogólnodostępnej stronie internetowej informacji, o których mowa w art. 29 ust. 1 CRMA w terminie wynikającym z tego przepisu;
- zapewnienia przez zobowiązaną osobę fizyczną lub prawną dostępu do informacji, o których mowa w art. 29 ust. 1 CRMA przed zawarciem umowy sprzedaży produktów, o których mowa w tym przepisie;
- dostarczania lub eksponowania etykiet, oznaczeń, symboli lub napisów zgodnie z przepisami art. 29 ust. 5 zdanie 2 lub art. 31 ust. 11 CRMA;
- opublikowania przez zobowiązaną osobę fizyczną lub prawną na ogólnodostępnej stronie internetowej deklaracji dotyczącej śladu środowiskowego z uwzględnieniem konieczności publikacji tej deklaracji zgodnie z przepisem art. 31 ust. 7 oraz z art. 31 ust. 11 CRMA;

- b) Projekt zakłada tylko jeden rodzaj sankcji tj. administracyjną karę pieniężną, której wysokość wynosić będzie nie mniej niż 5000 zł i nie może przekroczyć 500 000 zł. Wysokości kar pieniężnych określone w projekcie zostały dobrane w sposób zapewniający jednocześnie skuteczność, proporcjonalność i odstraszający charakter sankcji, zgodnie z zasadami wynikającymi zarówno z prawa krajowego (art. 189d Kodeksu postępowania administracyjnego), jak i prawa Unii Europejskiej (zasada effectiveness, proportionality and dissuasiveness). Dolna granica w wysokości 5 000 zł została ustalona jako próg minimalny pozwalający na realny efekt dyscyplinujący, nawet wobec podmiotów o większej skali działalności. Ustalanie kar na poziomie symbolicznych kwot mogłoby prowadzić do sytuacji, w której podmioty kalkulowałyby, że bardziej opłaca się zignorować obowiązek ustawowy niż go dopełnić. Ustalając górny limit w formie kwotowej kierowano się potrzebą zapewnienia jednolitego standardu sankcji, niezależnie od wielkości przedsiębiorcy, przy jednoczesnym zachowaniu możliwości stopniowania jej wysokości przez organ administracji.
- c) Planuje się, że administracyjną karę pieniężną wymierzać będzie minister właściwy ds. środowiska, organ właściwy, o którym mowa w art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych lub Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Dodatkowo mając na uwadze strategiczne znaczenie projektów strategicznych, proponuje się ich uwzględnienie w dokumentach planistycznych, co również wynika z art. 13 CRMA. Wprowadzony przepis ma na celu zapewnienie odzwierciedlenia projektów strategicznych w dokumentach strategicznych jednostek samorządu terytorialnego w sposób szybki i adekwatny do dynamiki ich wyznaczania przez Komisję Europejską. Rozwiązanie to zostało przyjęte wychodząc naprzeciw uwagom strony samorządowej oraz praktyce sporządzania i aktualizacji dokumentów strategicznych, które mają charakter wieloletni i nie pozwalają na bieżące uwzględnianie nowych inwestycji.

W związku z tym wprowadzono uproszczony mechanizm polegający na ujmowaniu informacji o projektach strategicznych w drodze uchwały właściwego organu JST, co pozwala na ich szybkie uwzględnienie w dokumentach strategicznych bez konieczności przeprowadzania długotrwałych procedur aktualizacyjnych

Analiza przedmiotu regulacji doprowadziła do przekonania, że brak było możliwości osiągnięcia celu projektu za pomocą innych środków, gdyż unormowanie wkracza w materię zastrzeżoną dla regulacji ustawowej, a zadaniem ustawodawcy jest w tym przypadku:

- określenie organów właściwych, które będą odpowiedzialne za realizację zobowiązań wynikających z CRMA;
- wskazanie sankcji za niedochowanie obowiązków lub zobowiązań określonych CRMA;
- wykonanie zobowiązania do wydania przepisów wskazanych w CRMA lub gdy wynika to pośrednio z jego treści.

Regulacji wykraczająca poza minimalne regulacje wymagane do realizacji obowiązków wynikających z prawa Unii Europejskiej obejmuje zasady kształtowania polityki surowcowej państwa.

Reasumując, ustawa pozwoli na wprowadzenie środków mających na celu zapewnienie stabilnych, bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych w rozumieniu CRMA, także dla polskiej gospodarki.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Ze względu na to, że CRMA weszło w życie w maju 2024 r., zdecydowana większość państw członkowskich nie sfinalizowała jeszcze prac nad wprowadzeniem aktów wdrażających CRMA w swoich krajach.

1. Z przeprowadzonego rozeznania wynika, że aktualnie jedynie Włochy przygotowały formalny akt prawny związany z wdrażaniem CRMA.

Rada Ministrów Włoch na wniosek Prezesa Rady Ministrów, Ministra Przedsiębiorczości, Ministra Środowiska i Bezpieczeństwa Energetycznego, w porozumieniu z Ministrem Gospodarki i Finansów, Ministrem Spraw Zagranicznych i Współpracy Międzynarodowej oraz Ministrem Spraw Regionalnych i Autonomii przyjęła na posiedzeniu w dniu 20 czerwca 2024 r. dekret z mocą ustawy określający środki mające na celu wdrożenie systemu zarządzania bezpiecznymi i zrównoważonymi dostawami surowców krytycznych, w tym wzmocnienie odporności łańcuchów dostaw tych surowców.

Dekret wprowadza następujące rozwiązania:

- ze względu na pierwszorzędny interes krajowy w pozyskiwaniu strategicznych surowców krytycznych, ustanowienie jednolitych kryteriów w celu zapewnienia terminowej i skutecznej realizacji projektów strategicznych oraz osiągnięcia celów CRMA;
- zawarcie przepisów regulujących uznawanie projektów za strategiczne, które nabierają cech projektów użyteczności publicznej w interesie krajowym, a prace i interwencje niezbędne do ich realizacji mają charakter użyteczności publicznej, są nierozwiązywalne i pilne;
- wprowadzenie krajowego punktu kontaktowego, poprzez wskazanie odpowiedzialnego organu oraz terminów na realizację wniosków o uznanie projektów za strategiczne. Dodatkowo zapisy dot. punktu kontaktowego odnoszą się do innych sytuacji np. gdy koncesja już została wydana czy ewentualnych projektów wydobywczych prowadzonych na dnie morskim;
- powołanie Komitetu Technicznego ds. Surowców Krytycznych i Strategicznych, który m.in. monitoruje łańcuchy dostaw surowców krytycznych i strategicznych dla kraju i przedsiębiorców w celu zapobiegania wszelkim kryzysom w dostawach tych surowców, koordynuje i monitoruje poziom wszelkich zapasów surowców strategicznych. Komitet składa się z przedstawicieli różnych resortów oraz jednostek, które są odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań z CRMA;
- przyśpieszenie i uproszczenie poszukiwania surowców krytycznych, gdzie np. w przypadku zezwolenia na badania związane z surowcami strategicznymi wyklucza się pod pewnymi względami istnienie potencjalnego znaczącego wpływu na środowisko;
- ustalenie wskaźników produkcji w zakresie złóż mineralnych, gdzie posiadacz koncesji wydobywczych na projekty strategiczne uiszcza corocznie wartość stawki produktu w wysokości od 5% do 7% do funduszu, który ma na celu wsparcie inwestycji w strategiczny łańcuch dostaw surowców krytycznych dla państwa;
- ustalenie zasad odzysku surowców mineralnych z odpadów wydobywczych pochodzących z przeróbki górniczej na podstawie koncesji wydobywczej (wprowadzone są zmiany w innych dekretach dot. wydobywania) m.in. Plan odzysku surowców z odpadów historycznych;
- utworzenie oraz działanie Krajowego Programu Poszukiwań Surowców Krytycznych oraz Baza Danych o Przedsiębiorstwach w Strategicznych Łańcuchach Wartości;
- wprowadzenie szeregu zmian w innych aktach prawnych dostosowujących powyższe zmiany.

2. Należy jednak zaznaczyć, że państwa członkowskie wprowadziły w latach poprzednich szereg dokumentów określających działania w zakresie surowców krytycznych:

- a) Hiszpania 2021 - *Plan działania na rzecz zrównoważonego zarządzania surowcami mineralnymi*, który zidentyfikował linię działania kraju w celu zagwarantowania dostawy surowców mineralnych w Hiszpanii w

bardziej zrównoważony sposób, maksymalizując korzyści w całym łańcuchu wartości, przyczyniając się w ten sposób do transformacji energetycznej i cyfrowej oraz europejskiej i hiszpańskiej suwerenności przemysłowej.

- b) Niemcy 2019 - *Strategia surowcowa rządu federalnego*, która zapewnia zrównoważone zaopatrzenie Niemiec w surowce mineralne nieenergetyczne. Jest to ramowa polityka wprowadzona po raz pierwszy w 2010 r. i ostatnio zaktualizowana w 2019 r. Celem strategii jest zapewnienie długoterminowego bezpieczeństwa dostaw surowców potrzebnych do celów przemysłowych w Niemczech, a także zapewnienie równych warunków działania w ramach sprawiedliwych łańcuchów dostaw pod względem społecznym i środowiskowym. Strategia jest zgodna z politykami europejskimi i inicjatywami dotyczącymi surowców, takimi jak ocena kluczowych surowców Komisji Europejskiej i planu Komisji Europejskiej dotyczących wdrożenia gospodarki o obiegu zamkniętym w UE.

Niemcy 2023 - *Strategia bezpieczeństwa narodowego: zintegrowane bezpieczeństwo dla Niemiec*. Obejmuje ona w szczególności strategię na rzecz zwiększenia odporności gospodarczej i finansowej oraz bezpieczeństwa surowców. Powołując się na napięcia geopolityczne, rząd federalny zobowiązuje się do wzmocnienia swoich surowców i bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację.

Niemcy lipiec 2024 - *Projekt Strategii Gospodarki o Obiegu Zamkniętym* jako kluczowy element osiągnięcia celów klimatycznych i stworzenia nowych możliwości wzrostu, zatrudnienia i konkurencyjności, zgodnie z celami UE. Projekt zakłada wspieranie celów CRMA takich jak osiągnięcie 10% strategicznego zapotrzebowania na zasoby poprzez produkcję krajową; zmniejszenie odpadów per capita o 10% do 2030 r. i 20 proc. do 2045 r. Projekt będzie teraz dyskutowany wśród ministerstw i jest przedmiotem konsultacji społecznych, w celu podjęcia decyzji o strategii w 2025 r.

- c) Wielka Brytania 2022 *Strategia Mineralów Krytycznych w Wielkiej Brytanii* dotycząca kluczowych minerałów, której celem jest poprawa bezpieczeństwa dostaw minerałów krytycznych. Strategia ma na celu przyspieszenie wzrostu krajowych możliwości, współpracę z międzynarodowymi partnerami oraz wzmocnienie rynków międzynarodowych, aby uczynić je bardziej responsywnymi, przejrzystymi i odpowiedzialnymi. W 2023 r. Wielka Brytania określiła odświeżone kamienie milowe Strategii i załączyła informacje m.in. o partnerstwach uzgodnionych z Kanadą i RPA, uruchomieniu brytyjskiego funduszu UK Research and Innovation oraz uruchomieniu dedykowanego filaru finansowania innowacji technologicznych dla kluczowych minerałów w krajach rozwijających się.
- d) Francja 2023 - *Plan inwestycyjny France 2030 - inwestycje w minerały krytyczne*. W ramach planu inwestycyjnego Francji do 2030 r. francuski rząd przeznaczy 500 mln EUR na wspieranie odporności krajowego przemysłu na zakłócenia w łańcuchu dostaw metali, częściowo za pośrednictwem specjalnego funduszu inwestycyjnego.
- e) Norwegia 2023 – *Strategia Mineralna Norwegii*, której celem jest rozwój przemysłu mineralnego w kraju jako najbardziej zrównoważonego na świecie. Strategia koncentruje się przede wszystkim na przyspieszeniu produkcji minerałów strategicznych i krytycznych poprzez „system szybkiej ścieżki”. Strategia opiera się na wykazie minerałów strategicznych i krytycznych UE, ale uznaje możliwość zmian krajowych w przyszłości. W odniesieniu do wydobywania z dna morskiego strategia wyraża plany rządu, aby ułatwić rentowną działalność mineralną skorupy siarczkowej i ferromanganów na norweskim szelfie kontynentalnym, o których wiadomo, że zawierają miedź, cynk, kobalt, złoto, żelazo i mangan.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Minister właściwy ds. środowiska (działający przy pomocy Głównego Geologa Kraju)	1	Analiza własna	1. prowadzi postępowanie w sprawie przekazanego przez Komisję Europejską wniosku o uznanie projektu za projekt strategiczny w zakresie przewidzianym dla państwa członkowskiego przez rozporządzenie 2024/1252; 2. wyznacza przedstawiciela wysokiego szczebla w

		<p>Europejskiej Radzie do spraw Surowców Krytycznych, a także wskazuje jego zastępców, zgodnie z art. 36 ust. 2 rozporządzenia 2024/1252;</p> <p>3. działając jako pojedynczy punkt kontaktowy odpowiada na pytania oraz udostępnia informacje o procedurach określonych w art. 18 ust. 1 i art. 9 ust. 8 rozporządzenia, 2024/1252, w sposób określony w tych przepisach;</p> <p>4. w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki surowcami energetycznymi sporządza, realizuje i poddaje przeglądowi co najmniej co pięć lat, a w razie potrzeby aktualizuje krajowy program poszukiwań, który zatwierdza Rada Ministrów, a następnie przekazuje krajowy program poszukiwań do Komisji Europejskiej, zgodnie z art. 19 ust. 4 rozporządzenia 2024/1252;</p> <p>5. uczestniczy w stałej podgrupie, o której mowa w art. 36 ust. 8 lit. e rozporządzenia 2024/1252, wspierając Komisję Europejską w monitorowaniu, o którym mowa w art. 20 ust. 1 rozporządzenia 2024/1252, zgodnie z art. 20 ust. 2 rozporządzenia 2024/1252;</p> <p>6. współuczestniczy w przeprowadzaniu testu warunków skrajnych dla każdego łańcucha dostaw surowców strategicznych, zgodnie z art. 20 ust. 3 rozporządzenia 2024/1252;</p> <p>7. do celów zestawiania danych statystycznych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE, Euratom) nr 1101/2008 w sprawie przekazywania do Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich danych statystycznych</p>
--	--	--

		<p>objętych zasadą poufności, rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 w sprawie statystyk Wspólnoty oraz decyzję Rady 89/382/EWG, Euratom w sprawie ustanowienia Komitetu ds. Programów Statystycznych Wspólnot Europejskich (Dz. U. UE. L. z 2009 r. Nr 87, str. 164, z późn. zm.) przekazuje dane, o których mowa w ust. 2 pkt 1, Prezesowi Głównego Urzędu Statystycznego oraz Eurostatowi zgodnie z art. 21 ust. 3 rozporządzenia 2024/1252;</p> <p>8. monitoruje duże przedsiębiorstwa działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które wykorzystują surowce strategiczne do celów określonych w art. 24 ust. 1 rozporządzenia 2024/1252;</p> <p>9. za zgodą Rady Ministrów, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej:</p> <p>a) informuje Komisję Europejską o prowadzonej przez Rzeczpospolitą Polską współpracy dwustronnej z odpowiednimi państwami trzecimi, jeżeli jej zakres obejmuje łańcuch wartości surowców krytycznych, zgodnie z art. 37 ust. 3 lit. a rozporządzenia 2024/1252;</p> <p>b) wspiera Komisję Europejską we wdrażaniu środków na rzecz współpracy określonych w ramach partnerstw strategicznych w całym łańcuchu wartości surowców zgodnie z art. 37 ust. 3 lit. b rozporządzenia 2024/1252;</p> <p>10. przedkłada Komisji Europejskiej sprawozdania zawierające informacje, o których mowa w art. 19 ust. 5, art. 21 ust. 1 i 2, art. 22 ust. 1, art. 23 ust. 5 i art. 26 ust. 6 rozporządzenia 2024/1252, zgodnie z art. 45 ust. 1 tego rozporządzenia;</p> <p>11. w przypadku, gdy według jego oceny ujawnienie zagregowanych informacji może naruszać interesy Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie bezpieczeństwa</p>
--	--	---

		<p>narodowego jest uprawniony do zgłoszenia w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej, w drodze uzasadnionego powiadomienia, sprzeciwu wobec ujawnienia przez Komisję tych informacji, zgodnie z art. 46 ust. 4 rozporządzenia 2024/1252;</p> <p>12. działa na rzecz realizacji celów, o których mowa w art. 5 ust. 2 rozporządzenia 2024/1252;</p> <p>13. koordynuje realizację innych zadań wynikających z rozporządzenia 2024/1252 w zakresie niezastrzeżonym dla innych organów;</p> <p>14. przygotowuje projekt Polityki Surowcowej Państwa oraz jej aktualizacji, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki surowcami energetycznymi;</p> <p>15. inicjuje i koordynuje działania w zakresie realizacji polityki surowcowej państwa;</p> <p>16. przygotowuje propozycje nowych rozwiązań prawnych i ekonomicznych w zakresie polityki surowcowej państwa;</p> <p>17. inicjuje działania informacyjne i edukacyjne w zakresie polityki surowcowej państwa;</p> <p>18. monitoruje wdrażanie i funkcjonowanie rozwiązań wypracowanych w polityce surowcowej państwa;</p> <p>19. sprawuje nadzór nad Centrum Analiz Surowcowych;</p> <p>20. prowadzi wykaz surowców kluczowych dla krajowej gospodarki;</p> <p>21. analizuje współpracę międzynarodową w zakresie geologii i surowców mineralnych przy współpracy z ministrem właściwym do spraw zagranicznych;</p> <p>22. monitoruje ryzyka dostaw surowców krytycznych i strategicznych dla Unii Europejskiej oraz surowców kluczowych dla krajowej gospodarki oraz opracowywanie procedur ograniczania tego ryzyka;</p>
--	--	--

			<p>23. działa na rzecz wzmocnienia poszczególnych etapów łańcucha wartości surowców strategicznych oraz wysiłków na rzecz sprzyjania postępowi technologicznemu i efektywnemu gospodarowaniu zasobami.</p> <p>24. stanowi punkt kontaktowy;</p> <p>25. współpracuje z ministrem ds. klimatu w ramach wdrażania krajowych programów, o których mowa w art. 26 ust. 1 rozporządzenia 2024/1252.</p> <p>26. współpracuje z ministrem właściwym do spraw gospodarki w zakresie gromadzenia danych w zakresie określonym w art. 21 ust. 2 lit. a i b rozporządzenia 2024/1252 oraz dotyczących dużych przedsiębiorstw wykorzystujących surowce strategiczne w zakresie określonym w art. 24 ust. 1 rozporządzenia 2024/1252.</p>
Minister właściwy ds. gospodarki	1	Analiza własna	<p>1. współdziałanie z ministrem właściwym ds. środowiska (w formie uzgodnienia) w przedmiocie projektów strategicznych;</p> <p>2. monitorowanie wydatków;</p> <p>3. współpraca z pojedynczym punktem kontaktowym w zakresie projektów strategicznych dotyczących przeróbki oraz recyklingu;</p> <p>4. współpracuje z ministrem właściwym do spraw klimatu, ministrem właściwym do spraw środowiska i ministrem właściwym do spraw edukacji w zakresie wdrożenia krajowych programów, o których mowa w art. 26 ust. 1 rozporządzenia 2024/1252.</p> <p>5. współpracuje z ministrem właściwym do spraw środowiska w zakresie gromadzenia danych w zakresie określonym w art. 21 ust. 2 lit. a i b rozporządzenia 2024/1252 oraz dotyczących dużych przedsiębiorstw wykorzystujących surowce strategiczne w zakresie określonym w art. 24 ust. 1 rozporządzenia 2024/1252.</p>

Minister właściwy ds. klimatu			<ol style="list-style-type: none"> 1. działając w ramach kompetencji określonych w przepisach szczególnych, współpracują z ministrem właściwym ds. gospodarki w zakresie wdrożenia krajowych programów, o których mowa w art. 26 ust. 1 rozporządzenia 2024/1252; 2. wykonuje obowiązek określony w art. 26 ust. 5 rozporządzenia 2024/1252; 3. przyjmuje i wdraża środki wspierające odzysk surowców krytycznych z odpadów wydobywczych, zgodnie z art. 27 ust. 5 rozporządzenia 2024/1252. 4. monitorowanie wydatków;
Minister właściwy ds. edukacji	1	Analiza własna	<ol style="list-style-type: none"> 1. działając w ramach kompetencji określonych w przepisach szczególnych, współpracuje z ministrem właściwym ds. gospodarki, ministrem właściwym ds. oświaty i wychowania i ministrem właściwym ds. klimatu w zakresie wdrożenia krajowych programów, o których mowa w art. 26 ust. 1 rozporządzenia 2024/1252.
Minister właściwy ds. gospodarki surowcami energetycznymi	1	Analiza własna	<ol style="list-style-type: none"> 1. współdziałanie z ministrem właściwym ds. środowiska (w formie uzgodnienia) w przedmiocie projektów strategicznych; 2. współdziałanie przy przygotowaniu projektu Polityki Surowcowej Państwa.
Minister właściwy do spraw zagranicznych			współdziałanie z ministrem właściwym ds. środowiska (w formie uzgodnienia) w przedmiocie projektów strategicznych;
Minister Obrony Narodowej			<ol style="list-style-type: none"> 1. współdziałanie z ministrem właściwym ds. środowiska (w formie uzgodnienia) w przedmiocie projektów strategicznych; 2. współdziałanie z ministrem ds. środowiska w zakresie związanym z pozyskaniem, składowaniem, transportem i zarządzaniem zapasami surowców krytycznych, kluczowych dla przemysłu obronnego oraz innych celów związanych z obronnością.

Rada Ministrów	1	Ustawa o Radzie Ministrów	1. przyjmowanie i aktualizacja Polityki Surowcowej Państwa (uchwała); 2. zatwierdza krajowy program poszukiwań;
Marszałkowie województw	16	Analiza własna	Współdziałanie z ministrem właściwym ds. środowiska (w formie zajęcia stanowiska w stosunku do wniosków o uznanie projektu za projekt strategiczny)
Organy właściwe w sprawach wydania decyzji dotyczących wpływu projektu strategicznego na środowisko (wójt, burmistrz, prezydent miasta, regionalny dyrektor ochrony środowiska, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, starosta, dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych)	Liczba trudna do oszacowania z uwagi na szeroki zakres potencjalnych działalności	Analiza własna	1. współdziałanie z ministrem właściwym ds. środowiska (w formie zajęcia stanowiska) w sprawie uznania projektu za strategiczny w zakresie właściwości rzeczowej i miejscowej organu; 2. obowiązek wydania postanowienia (w zakresie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko) w terminie 90 dni od dnia otrzymania wszystkich niezbędnych informacji.
Organy lub podmioty właściwe ze względu na przedmiot zapytania z formularza dot. potencjalnego projektu strategicznego	Liczba trudna do oszacowania z uwagi na szeroki zakres potencjalnych działalności	Analiza własna	Współpraca z PPK w celu udzielania odpowiedzi na pytania dotyczące realizacji projektów strategicznych, zadawanych przez formularze zamieszczone na stronie internetowej.
Organy realizujące zadania z zakresu wydawania pozwoleń w przypadku projektów strategicznych	Liczba trudna do oszacowania z uwagi na to, że projekty strategiczne mogą dotyczyć różnych działalności gospodarczych	Analiza własna	Współpraca z PPK w związku z udzielaniem ogólnych informacji w zakresie procedur administracyjnych dotyczących wydawania pozwoleń w przypadku projektów strategicznych. Współdziałanie z ministrem właściwym ds. środowiska (w formie zajęcia stanowiska w stosunku do wniosków o uznanie projektu za projekt strategiczny)
Przedsiębiorcy realizujący projekty strategiczne	Liczba trudna do oszacowania z uwagi na to, że projekty strategiczne mogą dotyczyć różnych działalności gospodarczych	Analiza własna	Współpraca z PPK w zakresie procedur administracyjnych dotyczących wydawania pozwoleń w przypadku projektów strategicznych.
Przedsiębiorcy będący kluczowymi podmiotami rynkowymi w całym łańcuchu wartości	Liczba trudna do oszacowania	Analiza własna	Obowiązek przekazywania ministrowi właściwemu ds. gospodarki informacji w zakresie wynikającym z

surowców krytycznych gminy	2479	Analiza własna	rozporządzenia CRMA. Współdziałanie z ministrem właściwym ds. środowiska (w formie zajęcia stanowiska w stosunku do wniosków o uznanie projektu za projekt strategiczny). Obowiązek uwzględnienia decyzji Komisji Europejskiej o uznaniu projektu za projekt strategiczny w planowaniu przestrzennym oraz przy tworzeniu dokumentów strategicznych gmin.
województwa	16	Analiza własna	Obowiązek uwzględnienia decyzji Komisji Europejskiej o uznaniu projektu za projekt strategiczny w planowaniu przestrzennym oraz przy tworzeniu dokumentów strategicznych województwa.
Główny Urząd Statystyczny	1	ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej	Otrzymywanie danych od ministra właściwego ds. środowiska, zebranych w Bazie Danych o Przedsiębiorstwach w Strategicznych Łączeniach Wartości prowadzonej przez PIG dotyczących kluczowych podmiotów rynkowych w całym łańcuchu wartości surowców krytycznych oraz danych z monitoringu ich działalności, w celu zestawiania danych statystycznych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009.
Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy	1	Analiza własna	1. Realizacja zadań Centrum Analiz Surowcowych; 2. utworzenie i prowadzenie bazy danych dotyczącej zamkniętych, w tym opuszczonych, obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, zawierającej informacje określone w art. 27 ust. 4 CRMA i podejmowanie związanych z nią działań wynikających z art. 27 ust. 7 CRMA; 3. sporządza mapy zawierające podstawowe informacje o występujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nagromadzeniach kopalin zawierających surowce krytyczne; 4. Prowadzenia Bazy Danych

			o Przedsiębiorstwach w Strategicznych Łącuchach Wartości.
Inspekcja Handlowa	1	Analiza własna	Kontrola wykonywania obowiązków w zakresie określonym w przepisach art. 26-29 projektu ustawy. Wymierza w drodze decyzji administracyjne kary pieniężne zgodnie z art. 26-29 projektu ustawy.
Inspekcja Ochrony Środowiska	1	Analiza własna	Kontrola wykonywania obowiązków w zakresie określonym w przepisach art. 30-32 projektu ustawy. Wymierza w drodze decyzji administracyjne kary pieniężne zgodnie z art. 30-32 projektu ustawy.
Sądy powszechne	2	Analiza własna	Kontrola decyzji określających, czy projektodawca jest uprawniony do realizacji projektu dotyczącego surowców krytycznych, w szczególności chodzi o sąd antymonopolowy i właściwy sąd apelacyjny, w określonych terminach.
Sąd Najwyższy	1	Analiza własna	Kontrola orzeczeń wydanych ws. decyzji określających, czy projektodawca jest uprawniony do realizacji projektu dotyczącego surowców krytycznych przez sądy powszechne, w określonych terminach.
Sądy administracyjne	17	Analiza własna	Kontrola decyzji określających, czy projektodawca jest uprawniony do realizacji projektu dotyczącego surowców krytycznych, w określonych terminach.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Konsultacje zostały przeprowadzone w III kwartale 2025 r.

Konsultacje publiczne projektu ustawy trwały 14 dni. Projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. z 2017 r. poz. 248 z późn. zm.), w celu udostępnienia go wszystkim zainteresowanym podmiotom.

Skrócony termin wynika z potrzeby pilnego wprowadzenia prawa mającego na celu implementację obowiązków wynikających z Critical Raw Materials Act (CRMA) dla Państw Członkowskich. Jest to m. in. związane z pierwszymi

terminami, jakie nakłada CRMA, gdzie na ten moment nie są zabezpieczone środki kadrowe ani finansowe na nowe zadania. Dodatkowo ustawa ma na celu wyeliminowanie ewentualnych sporów kompetencyjnych między organami oraz koordynację działań wskazanych w CRMA

Projekt ustawy w ramach opiniowania otrzymali:

- Prezes Głównego Urzędu Statystycznego;
- Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych;
- Główny Inspektor Ochrony Środowiska;
- Urząd Ochrony Danych Osobowych
- Wojewodowie;
- Marszałkowie Województw;
- Główny Dyrektor Ochrony Środowiska;
- Unia Metropolii Polskich;
- Unia Miasteczek Polskich;
- Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej;
- Związek Miast Polskich;
- Związek Powiatów Polskich;
- Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej.

Projekt został przekazany do zaopiniowania w trybie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. *o organizacjach pracodawców* (Dz.U. z 2025 r. poz. 423) do następujących podmiotów:

- a) Konfederacja „Lewiatan”;
- b) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- c) Związek Pracodawców Business Centre Club;
- d) Związek Rzemiosła Polskiego;
- e) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
- f) Federacja Przedsiębiorców Polskich.

Projekt został także przekazany do zaopiniowania przez:

- 1) Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego - zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. *o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej* (Dz. U. z 2024 r. poz. 949);
- 2) Radę Dialogu Społecznego zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. *o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego* (Dz.U. z 2018 r. poz. 2232 z późn. zm.),

Projekt nie będzie podlegał opiniowaniu, konsultacjom ani uzgodnieniom z organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym z Europejskim Bankiem Centralnym.

Niezależnie od powyższego projekt został wysłany do konsultacji (z terminem 14 dni na zgłaszanie uwag) do następujących podmiotów:

- 1) KGHM Polska Miedź S.A.;
- 2) Miedzi Copper Corporation;
- 3) Związek Pracodawców Polska Miedź;
- 4) Polski Związek Pracodawców Przemysłu Wydobywczego;
- 5) Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.;
- 6) ArcelorMittal Poland;
- 7) Koksownia Częstochowa Nowa Sp. z o.o.;
- 8) WZK Victoria S.A.;
- 9) Elemental Strategic Metals Sp. z o.o.;
- 10) Grupa Azoty Zakłady Azotowe Puławy S.A.;
- 11) Wastes Service Group Sp. z o.o.;
- 12) ENERIS B&R Sp. z o.o.;

- 13) Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN;
 14) Główny Instytut Górnictwa;
 15) Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie;
 16) Politechnika Wroclawska;
 17) Politechnika Śląska.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2026 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]										
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0,11	0,29	0,32	0,33	0,34	0,35	0,37	0,38	0,39	0,41	3,29
budżet państwa	0,03	0,10	0,12	0,12	0,13	0,14	0,14	0,15	0,16	0,17	1,26
JST	0,01	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,04	0,28
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0,08	0,16	0,17	0,18	0,18	0,19	0,19	0,20	0,20	0,21	1,76
Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	0,13	0,28	0,30	0,31	0,31	0,32	0,33	0,34	0,35	0,36	3,03
Narodowy Fundusz Zdrowia	0,03	0,07	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,09	0,09	0,09	0,77
Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,24
Wydatki ogółem	3,57	3,84	3,98	4,07	4,17	4,28	4,38	4,49	4,60	4,71	42,09
budżet państwa ogółem, w tym:	3,57	3,84	3,98	4,07	4,17	4,28	4,38	4,49	4,60	4,71	42,09
Cz. 41 środowisko	3,31	3,37	3,48	3,56	3,65	3,74	3,83	3,92	4,02	4,12	37,00
Cz. 51 klimat	0,13	0,24	0,25	0,26	0,26	0,27	0,28	0,28	0,29	0,30	2,56
Cz. 20 gospodarka	0,13	0,24	0,25	0,26	0,26	0,27	0,28	0,28	0,29	0,30	2,56
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	-3,46	-3,55	-3,66	-3,74	-3,83	-3,93	-4,01	-4,11	-4,21	-4,3	-38,80
budżet państwa	-3,46	-3,55	-3,66	-3,74	-3,83	-3,93	-4,01	-4,11	-4,21	-4,3	-38,80
JST	0,01	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,04	0,28
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0,08	0,16	0,17	0,18	0,18	0,19	0,19	0,20	0,20	0,21	1,76

Źródła finansowania	Planowane koszty będą pokrywane w 2026 r. z rezerwy celowej budżetu państwa, w latach następnych w ramach zwiększonego limitu wydatków odpowiednich części budżetu państwa w części budżetowej 41 - środowisko oraz 51 - klimat (dysponent Minister Klimatu i Środowiska), części budżetowej 20 – gospodarka (dysponent Minister Finansów i Gospodarki).
---------------------	--

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Tabela pkt 6 przedstawia następujące wydatki:</p> <p>Wydatki budżetu państwa:</p> <p>a) utworzenie 5 etatów w ministerstwach, które będą realizować nowe zadania wynikające z CRMA.</p> <p>Szacując koszty utworzenia i wyposażenia etatów w ministerstwie przyjęto następujące założenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • planuje się skutki finansowe od: lipca 2026 r., które zgłoszono do projektu ustawy budżetowej 2026 r. • wynagrodzenie dla nowozatrudnionego wyniesie 14 200 zł brutto wg przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w MKiŚ (z uwzględnieniem funduszu nagród). Wskaźnik przyjęte zgodnie z "Wytycznymi dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw - Aktualizacja lipiec 2025 r. • uwzględniono koszty pochodne wynagrodzeń składające się z planowanych składek na ubezpieczenie społeczne w części płaconej przez pracodawcę (17,19%), składki
--	---

na Fundusz Pracy + Fundusz Solidarnościowy (2,45%), wydatki na PPK (1,5%);

- uwzględniono odpisy na ZFŚS w wysokości 2723,40 zł rocznie;
- uwzględniono dodatkowe wynagrodzenie roczne (DWR);
- uwzględniono koszty utworzenia i wyposażenia stanowiska pracy w wysokości 18 828 zł dla jednego stanowiska (dane własne MKiŚ);
- uwzględniono waloryzację zgodnie z wytycznymi jednolitych wskaźników makroekonomicznych Ministra Finansów.

Przypisanie etatów do zadań:

- **4 etaty** będą stanowiły etaty utworzone w komórkach organizacyjnych Ministerstwa Klimatu i Środowiska realizujących nowe zadania wynikające z CRMA,
- **1 etat** utworzony zostanie w Ministerstwie Rozwoju i Technologii realizującym nowe zadania wynikające z CRMA.

Uzasadnienie dla utworzenia **5 etatów**:

Projektowana ustawa przewiduje powierzenie nowych zadań, które narzuca na państwa członkowskie CRMA. Zadania te są związane z zapewnieniem bezpieczeństwa surowcowego kraju oraz UE.

- **3 etaty** w Departamencie Geologii (ewentualnie innej komórce organizacyjnej realizujące poniższe zadania) w ministerstwie obsługującym ministra właściwego ds. środowiska (cz. 41) odpowiedzialne będą za realizację zadań związanych z następującymi artykułami CRMA 7, 9, 10, 11, 12, 15, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 26, 27, 31, 36, 37, 45, 47.

Zadania te dot. m. in:

- analizy wniosków o uznanie projektu dotyczącego surowców krytycznych za projekt strategiczny przewidziany do realizacji na terenie kraju oraz wydanie rekomendacji dla Wysokiego Przedstawiciela Polski w Europejskiej Radzie ds. Surowców Krytycznych;
- utworzenia i działania krajowego punktu kontaktowego, który koordynuje oraz udziela wsparcia w zakresie procedur administracyjnych dotyczących wydawania pozwoleń w przypadku projektów strategicznych;
- koordynacji dotrzymania przez kraj terminów wydawania pozwoleń na projekty strategiczne, które są nałożone przez CRMA, w tym m.in. oceny i pozwolenia środowiskowe;
- wprowadzenia środków ułatwiających terminową i skuteczną realizację projektów strategicznych, w szczególności związanych z zapewnieniem spełnienia istniejących obowiązków administracyjnych i sprawozdawczych;
- prowadzenia strony internetowej z aktualnymi informacjami o procedurach administracyjnych związanych z projektami dotyczącymi surowców krytycznych;
- realizacji i koordynacji rządowego programu poszukiwań surowców krytycznych;
- koordynacji działań związanych z monitorowaniem ryzyk związanych z dostawami surowców krytycznych;
- współpracy z innymi jednostkami w zakresie wskazania kluczowych podmiotów rynkowych w całym łańcuchu wartości surowców krytycznych oraz monitorowania ich działalności;
- koordynacji przekazywania informacji o stanie swoich zapasów strategicznych surowców strategicznych;
- współpracy z innymi jednostkami w zakresie monitorowania dużych przedsiębiorstw działających na terytorium kraju, które wykorzystują surowce strategiczne do produkcji m.in. baterii, urządzeń do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, statków powietrznych, dronów, chipów;
- koordynacji działań związanych z przyjęciem i wdrożeniem krajowych środków dot. obiegu zamkniętego;
- realizacji działań z zakresu odzysku surowców krytycznych z odpadów wydobywczych

poprzez m.in. utworzenie bazy danych zamkniętych, w tym opuszczonych, obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych czy też utworzenie i wdrożenie środków wspierających odzysk surowców krytycznych z odpadów wydobywczych;

- przygotowania analiz oraz opinii dla Wysokiego Przedstawiciela Polski w Europejskiej Radzie ds. Surowców Krytycznych, jak i udział w grupach roboczych tej rady dot. finansów, akceptacji publicznej, eksploatacji, zrównoważonego rozwoju, monitorowania ryzyka, rezerw strategicznych;
- realizacji działań w zakresie współpracy międzynarodowej i partnerstw strategicznych;
- wykonywania corocznej sprawozdawczości do KE z działań podjętych przez państwo w danym roku w zakresie obowiązków państw członkowskich;
- monitorowania, nakładanie oraz egzekwowanie administracyjnych kar pieniężnych dla przedsiębiorców za niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązków wynikających z CRMA oraz sposób wymierzania tych kar.

Również w samym CRMA jest zapis w art. 9 ust. 9 mówiący o tym, że *Państwa członkowskie zapewniają, aby pojedyncze punkty kontaktowe miały wystarczająco wykwalifikowanych pracowników i wystarczające zasoby finansowe, techniczne i technologiczne, by móc skutecznie wykonywać zadania powierzone im na mocy niniejszego rozporządzenia.*

- **1 etat** w Departamencie Gospodarki Odpadami (ewentualnie innej komórce organizacyjnej realizującej poniższe zadania) w ministerstwie obsługującym ministra właściwego ds. klimatu (cz. 51) odpowiedzialny za realizację zadań merytorycznych związanych z następującymi artykułami CRMA 26, 27 dot. m.in.:

- utworzenia, wdrożenia oraz realizacji krajowych środków dot. obiegu zamkniętego odzysku surowców krytycznych w zakresie:
 - a) sprzyjania postępowi technologicznemu i efektywnemu gospodarowaniu zasobami;
 - b) zapobiegania powstawaniu odpadów oraz większego ponownego użycia i naprawiania produktów oraz komponentów o znacznym potencjale odzysku surowców krytycznych;
 - c) zwiększania skali zbierania, sortowania i przeróbki odpadów o znacznym potencjale odzysku surowców krytycznych;
 - d) zwiększania wykorzystania wtórnych surowców krytycznych;
 - e) zwiększania dojrzałości technologii recyklingu surowców krytycznych oraz propagowanie projektowania pod kątem obiegu zamkniętego;
 - f) wdrażania środków dających pracownikom umiejętności potrzebne do wspierania obiegu zamkniętego łańcucha wartości surowców krytycznych, w tym środków dotyczących podnoszenia i zmiany kwalifikacji;
 - g) podejmowania środków niezbędnych do zapewnienia, by wywożone surowce krytyczne, które przestały być odpadami, spełniały odpowiednie warunki zgodnie z dyrektywą 2008/98/WE;
 - h) współpracy z Departamentem Geologii w zakresie realizacji działań z zakresu odzysku surowców krytycznych z odpadów wydobywczych poprzez m.in. utworzenie bazy danych zamkniętych, w tym opuszczonych, obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych czy też utworzenie i wdrożenie środków wspierających odzysk surowców krytycznych z odpadów wydobywczych;
 - i) współpracy z krajowym punktem kontaktowym w zakresie projektów strategicznych dot. recyklingu;
- uczestnictwa w roli eksperta w grupie roboczej dot. zrównoważonego rozwoju Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych.

- **1 etat** w ministerstwie obsługującym ministra właściwego ds. gospodarki (cz. 20), odpowiedzialny za realizację zadań merytorycznych związanych z następującymi artykułami

CRMA 7, 20, 21, 24 dot. m.in.:

- monitoringu dużych przedsiębiorstw działających na terytorium kraju, które wykorzystują surowce strategiczne do produkcji m.in. baterii, urządzeń do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, statków powietrznych, dronów, chipów;
- współpracy z krajowym punktem kontaktowym w zakresie projektów strategicznych dot. przeróbki oraz recyklingu;
- współpracy z ekspertami grup roboczej dot. monitorowania ryzyka Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych.
- aktualizację dokumentów strategicznych (w tym Polityki Surowcowej Państwa i krajowego programu poszukiwań), udział we wdrażaniu programów gospodarki o obiegu zamkniętym, prowadzenie analiz oraz gromadzenie i przekazywanie danych wymaganych prawem UE i krajowym.

Różnica między OSR, a załącznikiem wynika z zaokrągleń wartości cząstkowych w poszczególnych częściach budżetowych. Suma zostały wyliczone na podstawie wartości rocznych (przed agregacją), natomiast sumowanie wartości zagregowanych prowadzi do niewielkiego odchylenia arytmetycznego.

Analiza możliwości sfinansowania dodatkowych etatów w ramach zagospodarowania wolnych stanowisk wykazała, że w Ministerstwie Klimatu i Środowiska oraz w Ministerstwie Rozwoju i Technologii obecnie nie istnieją wolne etaty, które można byłoby przesunąć lub przekazać na realizację nowych obowiązków wynikających z CRMA. Zadania przewidziane w projekcie ustawy są zupełnie nowe, wcześniej w administracji rządowej nie były realizowane, a ich zakres obejmuje m.in. monitorowanie łańcuchów dostaw, tworzenie krajowych prognoz zapotrzebowania na surowce krytyczne, przygotowywanie danych do wskaźników referencyjnych oraz współpracę z Komisją Europejską i Europejską Radą ds. Surowców Krytycznych.

W szczególności należy podkreślić, że Departament Geologii w MKiŚ, odpowiedzialny obecnie za realizację polityki państwa w zakresie gospodarki surowcami mineralnymi, ochrony złóż oraz wdrażania prawa geologicznego i górniczego, już dziś funkcjonuje na granicy swoich możliwości kadrowych. Pracownicy departamentu obciążeni są zadaniami wynikającymi z krajowych procedur administracyjnych, w tym z terminowych postępowań koncesyjnych, sporządzania bilansu zasobów złóż kopalin oraz obsługi licznych postępowań legislacyjnych. Ze względu na te obowiązki nie istnieje realna możliwość oddelegowania ich do wykonywania dodatkowych zadań o charakterze strategicznym w obszarze surowców krytycznych.

Dodatkowo należy wskazać, że jeden z etatów przewidzianych do utworzenia w MKiŚ, w Departamencie Gospodarki Odpadami, będzie dedykowany zadaniom związanym z surowcami krytycznymi w strumieniu odpadów. Recykling i ponowne wykorzystanie surowców strategicznych z odpadów staje się kluczowym elementem gospodarki o obiegu zamkniętym i jednym z filarów unijnej polityki surowcowej. Wdrożenie CRMA kładzie szczególny nacisk na odzysk i ponowne wprowadzanie do obiegu surowców krytycznych z urządzeń elektronicznych, baterii, paneli fotowoltaicznych czy pojazdów elektrycznych. Dedykowany etat będzie odpowiedzialny m.in. za przygotowywanie analiz, tworzenie propozycji regulacyjnych i współpracę z przemysłem w zakresie zwiększania poziomu odzysku oraz raportowanie do instytucji unijnych. W ten sposób Polska będzie mogła lepiej wykorzystać potencjał zasobów wtórnych i ograniczyć uzależnienie od importu surowców krytycznych.

Równie istotne jest utworzenie nowego etatu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii (część 20), który będzie odpowiedzialny za realizację zadań merytorycznych wynikających z art. 7, 20, 21 i 24 CRMA. Nowy etat zapewni również efektywną współpracę z krajowym punktem kontaktowym w zakresie projektów strategicznych dotyczących przeróbki i recyklingu surowców oraz umożliwi stały udział w pracach ekspertów grup roboczych ds. monitorowania

ryzyka w ramach Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych. Ze względu na specjalistyczny i interdyscyplinarny charakter tych obowiązków nie jest możliwe ich powierzenie obecnym pracownikom ministerstwa, którzy realizują już szereg zadań związanych z polityką przemysłową i innowacyjną. Nowy etat pozwoli na zapewnienie zgodności wdrożenia CRMA w Polsce z wymaganiami unijnymi oraz ochronę interesów gospodarki krajowej w obszarze strategicznych łańcuchów wartości.

W ostatnich latach surowce krytyczne stały się jednym z kluczowych obszarów polityki gospodarczej i bezpieczeństwa w Unii Europejskiej i na świecie. Brak utworzenia dedykowanych etatów w MKiŚ i w MRiT dla realizacji CRMA groziłby pozostaniem Polski w tyle względem innych państw członkowskich, a w konsekwencji – ograniczeniem zdolności do zabezpieczenia interesów gospodarki krajowej w obszarze surowców. Właściwe wdrożenie ustawy wymaga więc stworzenia nowych etatów: 4 w MKiŚ oraz 1 w MRiT które będą zajmowały się wyłącznie zadaniami wynikającymi z CRMA i zapewnią sprawną realizację obowiązków państwa w tym strategicznym obszarze.

Projektowana regulacja nie oddziałuje na liczbę spraw wpływających do sądów powszechnych i administracyjnych, gdyż potrzeba ich rozpatrywania wynika bezpośrednio z konieczności wdrożenia CRMA w krajowym porządku prawnym. Organizacyjne przygotowanie kolejności załatwiania wpływu leży po stronie właściwych sądów, bez konieczności zapewnienia dodatkowych etatów i środków.

Na podstawie ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z art. 8, dochody JST z tytułu udziału w podatku PIT i CIT wyliczane są w odniesieniu do dochodów podatników. Informacja o wysokości przewidywanych dochodów JST z tytułu udziału w podatku PIT wynosi łącznie 310 tys. zł. Informacja o wysokości przewidywanych dochodów JST z tytułu udziału w podatku PIT wynika ze szczegółowych wyliczeń przedstawionych w Załączniku do OSR – „Wyliczenia kosztów etatów z tabeli pkt 6 OSR oraz szacunkowa pracochłonność etatów”.

Ewentualne skutki finansowe proponowanych rozwiązań dla cz. 04 – Sąd Najwyższy, cz. 05 – Naczelny Sąd Administracyjny oraz cz. 15 – Sądy powszechne będą finansowane w ramach dotychczas posiadanych limitów wydatków właściwych części budżetowych, zarówno w roku wejścia w życie ustawy, jak i w latach kolejnych. Przedmiotowe regulacje nie będą stanowiły podstawy do planowania ani ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa.

Podkreślić trzeba, że ww. zadania w większości mają ustalone konkretne terminy ich realizacji w CRMA. W związku z czym niezbędne jest zapewnienie dodatkowych środków na utworzenie nowych stanowisk pracy na sprawną i odpowiednią realizację nowych zadań. Niedotrzymanie terminów może wiązać się z ryzykiem skargi KE do Trybunału Sprawiedliwości w przedmiocie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, które może skutkować nałożeniem kar finansowych.

Projektodawca, przy szacowaniu liczby etatów przyjął, że w ramach 1 etatu pracownik zwykle przepracowuje rocznie ok. 1 720 rg (po odjęciu w pełni wykorzystanego urlopu, dni ustawowo wolnych od pracy, usprawiedliwionych nieobecności itp.). Z przeprowadzonej analizy wynika, że aby możliwe było wykonanie ww. czynności jest zasadne utworzenie 5 etatów (8 600 rg). Po dokonaniu zsumowania czasochłonności nowych zadań, które będą realizowane osiągnięto wynik 8 772 rg/ rocznie, co przy założeniu, że 1 etat odpowiada realnie ok. 1 720 rg/ rocznie – uzyskano 5,2 etatu. Projektodawca proponuje przyjęcie do kalkulacji 5 etatów, ponieważ zdecydowanie łatwiej jest pozyskać pracownika na pełen etat niż część etatu. Wyżej wymieniona szczegółowa analiza czasochłonności poszczególnych zadań wraz z ich opisem jest zawarta w *Załączniku do OSR – wyliczenia poszczególnych kosztów oraz szacunkowa pracochłonność etatów.xlsx*

b) Utworzenie od 2026 r. Centrum Analiz Surowcowych (CAS), którego zadania realizowane będą przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB). CAS

będzie odpowiedzialne za monitorowanie ryzyka dostaw surowców oraz testów warunków skrajnych oraz finansowanie jego działalności w kolejnych latach. Utworzenie CAS w 2026 r. będzie kosztowało ok. 3 mln zł, a w kolejnych latach niezbędne jest zagwarantowanie środków na funkcjonowanie ww. Centrum, w tym m.in. na przeprowadzenie analiz surowcowych. Kwota na pierwszy rok oraz kolejne lata działalności Centrum została wyliczona na podstawie innych, analogicznych zadań z obszaru surowcowego realizowanych obecnie przez PIG-PIB. Zadania realizowane przez PIG-PIB, a w szczególności te dot. bezpieczeństwa surowcowego są często strategiczne dla bezpieczeństwa zasobów Polski. Działania obejmujące poszukiwanie i dokumentowanie złóż kopalin, cyfryzację informacji geologicznej, badanie potencjału surowców wtórnych mają bezpośredni wpływ na stabilność gospodarczą, rozwój technologiczny i niezależność strategiczną kraju. Działania PIG-PIB jako CAS będą miały na celu zapewnianie zasobów dla rozwoju infrastruktury, energetyki, przemysłu i ochrony środowiska – od tradycyjnych zasobów po surowce przyszłości, przewidując unijne trendy i zabezpieczając społeczeństwo przed globalnymi szokami rynkowymi. Szczegółowy opis został zawarty w jednej z załączek *Załącznika do OSR – wyliczenia poszczególnych kosztów oraz szacunkowa pracochłonność etatów.xlsx*. Uwzględniono waloryzację zgodnie z wytycznymi jednolitych wskaźników makroekonomicznych Ministra Finansów. Dodatkowo w celu odpowiedniej realizacji zadań CAS będzie potrzeba ścisłej współpracy z instytucjami, które są w posiadaniu informacji oraz danych dot. surowców (m.in. obroty międzynarodowe, szacowane zużycie, ceny i ich prognozy) niezbędnych do przeprowadzania analiza m.in. GUS, MRiT, MSZ. Głównym zadaniem CAS będzie monitorowanie łańcuchów dostaw, co jest niezwykle ważne, ponieważ może zagwarantować m. in. ochronę przed ryzykiem politycznym i gospodarczym, stabilizację strategiczną i ekonomiczną kraju, przestrzeganie norm etycznych i ekologicznych, wzmocnienie pozycji obronnej. Oprócz monitorowania surowców krytycznych UE, CAS będzie również zajmowało się surowcami istotnymi dla polskiej gospodarki, ponieważ systematyczne śledzenie pozwoli na szybkie reagowanie krajowej gospodarki na globalne kryzysy, włączenie się do międzynarodowych programów, utworzenie zrównoważonego przemysłu surowcowego i recyklingu czy też wzmocnienie niezależności i bezpieczeństwa ekonomicznego. Zakres działania CAS przewiduje szeroki monitoring również w kraju, poprzez monitoring nie tylko 34 surowców krytycznych wymienionych w CRMA, ale również surowców kluczowych dla krajowej gospodarki, które z uwagi na istotne znaczenie krajowe mogą w niedalekiej przyszłości stanowić także uzupełnienie katalogu surowców krytycznych. Z takiego samego założenia wychodzi KE, która prowadzi szeroki monitoring surowców, gdzie na bieżąco monitoruje około 80 surowców, oceniając je pod kątem ryzyka zakłóceń i znaczenia ekonomicznego i z tej większej grupy wybiera listę surowców krytycznych.

Centrum Analiz Surowcowych

Katalog zadań CAS:

- monitorowanie łańcuchów dostaw surowców krytycznych oraz innych istotnych dla krajowej gospodarki oraz informowaniem przedsiębiorstw o potencjalnym ryzyku zakłócenia tych dostaw;
- wsparcie ministra ds. środowiska we współpracy z Komisją Europejską oraz podgrupą Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych w zakresie przeprowadzania testów odporności łańcuchów dostaw surowców strategicznych;
- przygotowanie orientacyjnych prognoz krajowego rocznego zużycia każdego z surowców krytycznych w latach 2030, 2040 i 2050, w tym prognoz zakładających niski i wysoki popyt oraz prognozy referencyjnej, a także danych krajowych do wyliczenia orientacyjnych wskaźników referencyjnych dla wydobywania i przeróbki poszczególnych surowców strategicznych;
- ocena obecnego oraz przyszłego zapotrzebowania gospodarki krajowej na surowce kluczowe i deficytowe;
- analiza gospodarki surowcami mineralnymi krytycznymi, strategicznymi, kluczowymi i deficytowymi w kraju i na świecie, obejmującą ich produkcję, obroty międzynarodowe oraz

szacowane zużycie;

- analiza projektów poszukiwawczo-rozpoznawczych oraz inwestycyjnych projektów górniczych w odniesieniu do surowców krytycznych oraz strategicznych;
- przedstawianie rekomendacji w zakresie współpracy z innymi krajami mogącymi być źródłem surowców krytycznych, strategicznych, kluczowych oraz deficytowych;
- doradztwo dla organów państwowych w zakresie wszelkich aspektów gospodarowania surowcami w tym możliwości ich pozyskiwania ze źródeł wtórnych i odpadowych oraz zrównoważonego wykorzystania.

Struktura oraz podległość CAS:

Zadania te będą realizowane przez PIG-PIB. Nadzór nad wykonywaniem zadań CAS będzie sprawował minister właściwy ds. środowiska, działający przy pomocy Głównego Geologa Kraju. Prace będą realizowane przez najbardziej wykwalifikowanych pracowników PIG-PIB. Warto zaznaczyć, że pewna część zadań planowanych do realizacji przez CAS będzie wykraczała poza kompetencje i wiedzę pracowników PIG-PIB. W tym zakresie będzie potrzeba nawiązania kooperacji z instytucjami naukowymi, przedsiębiorcami prywatnymi lub ekspertami, którzy posiadają wiedzę i doświadczenie pozwalające na wykonanie zadań wynikających z CRMA za pośrednictwem CAS. W związku z tym PIG-PIB oprócz merytorycznego działania będzie również koordynował prace kooperacyjne z ww. podmiotami. Współpraca z instytucjami naukowymi czy z uczelniami wyższymi umożliwi podwyższenie kompetencji kadry PIG-PIB oraz realizację wspólnych projektów badawczo-rozwojowych w obszarze zakresu działania CAS. Wewnętrzne procedury PIG-PIB będą w szczególowy sposób regulować zasady funkcjonowania CAS w zakresie struktury, podległości, kadrowym i innych niezbędnych komponentów pozwalających na działalność w ramach PIG-PIB.

Wybór kadry odpowiedzialnej w PIG-PIB za realizację zadań CAS odbywać się będzie na podstawie otwartych konkursów ogłaszanych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz wewnętrznymi procedurami. Konkursy te będą organizowane przez Dyrektora PIG-PIB i obejmie wymagane niezbędne doświadczenie do odpowiedniej realizacji zadań CAS. Proces rekrutacji zapewni transparentność i zgodność z zasadami równości szans.

Finansowanie CAS:

Finansowanie zadań CAS realizowanych przez PIG-PIB ze środków budżetu państwa jest uzasadnione z kilku kluczowych powodów:

- zadania CAS stanowią nowe zadania przypisane państwom członkowskim, niezwykle ważne z punktu widzenia rozwoju gospodarczego i bezpieczeństwa surowcowego, powierzenie ich określonemu podmiotowi wymaga zabezpieczenia środków finansowych na jego realizację. Należy założyć, że w dalszej perspektywie czasowej zainwestowane środki przyczynią się do rozwoju i bezpieczeństwa gospodarczego oraz w innej postaci wrócą do budżetu państwa;
- CAS będzie pełnić rolę centralnego ośrodka analitycznego w zakresie surowców krytycznych, monitorując ich dostępność, podaż i potencjalne ryzyka związane z zakłóceniami w łańcuchach dostaw. Dzięki tym analizom możliwe będzie podejmowanie decyzji politycznych i gospodarczych mających na celu zapewnienie stabilności dostaw surowców niezbędnych dla kluczowych sektorów gospodarki, takich jak przemysł energetyczny, chemiczny czy obronny;
- CAS będzie wspierać realizację CRMA, które nakłada na państwa członkowskie obowiązek monitorowania i zapewnienia dostępu do tych surowców. Instytucja będzie prowadzić analizy dotyczące zapotrzebowania i podaży surowców krytycznych, co jest zgodne z celami polityki surowcowej UE;
- PIG-PIB posiada ponad 100-letnie doświadczenie w zakresie badań geologicznych i surowcowych. Instytut dysponuje rozbudowaną bazą danych, archiwami oraz wykwalifikowaną kadrą naukową, co czyni go odpowiednią jednostką do realizacji zadań CAS. Finansowanie tych działań ze środków budżetu państwa pozwoli na

efektywne wykorzystanie istniejącego potencjału badawczego i infrastrukturalnego przy kooperacji z innymi instytucjami;

- dzięki analizom prowadzonym przez CAS możliwe będzie identyfikowanie nowych źródeł surowców, takich jak odpady wydobywcze oraz ocena ich potencjału do odzysku. Takie działania przyczyniają się do zwiększenia krajowej podaży surowców, co może wpłynąć na obniżenie kosztów ich importu i wzmocnienie konkurencyjności polskiej gospodarki.

Poziom wynagrodzenia w CAS

Przyjęty w OSR poziom wynagrodzenia na poziomie 15 tys. zł brutto został ustalony w oparciu o aktualne widełki płacowe obowiązujące w PIG-PIB, gdzie wynagrodzenia profesorów i najwyższej klasy ekspertów mieszczą się w przedziale 12–20 tys. zł brutto; stawka 15 tys. brutto odpowiada wartości średniej w tym przedziale, zapewnia konkurencyjność względem sektora prywatnego i zagranicznego, a jednocześnie pozostaje rozwiązaniem proporcjonalnym i racjonalnym kosztowo, umożliwiającym pozyskanie specjalistów o unikalnych kompetencjach wymaganych do realizacji zadań CAS w zakresie prognozowania, monitorowania i analiz rynków surowcowych zgodnie z wymogami CRMA.

c) Administracyjne kary pieniężne

Nie jest możliwe uzupełnienie tabeli w pkt 6 OSR o prognozowane dochody z tytułu administracyjnych kar pieniężnych przewidzianych w projekcie ustawy. Charakter tych kar jest przede wszystkim prewencyjny i odstrasżający, a ich celem nie jest generowanie dochodów budżetowych, lecz zapewnienie przestrzegania obowiązków wynikających z CRMA. Skala ewentualnych wpływów jest całkowicie nieprzewidywalna, ponieważ zależy od zachowań adresatów regulacji, liczby naruszeń oraz decyzji organów administracji w indywidualnych sprawach. W związku z tym nie istnieją podstawy do wiarygodnego oszacowania kwot potencjalnych dochodów w tym zakresie.

Należy również zaznaczyć potrzebę zapewnienia budżetu na inne zadanie wynikające z CRMA (niewliczone w ten projekt ustawy) związane z realizacją wieloletniego rządowego programu poszukiwań surowców krytycznych (KPP) do akceptacji przez Radę Ministrów. W związku z krótkim terminem na przygotowanie KPP przez państwa członkowskie (24 maja 2025 r.) podjęto działania mające na celu przygotowanie programu przez państwową służbę geologiczną. Następnie zostanie przygotowany rządowy program do akceptacji przez Radę Ministrów. W związku z tym niezbędne jest zagwarantowanie środków na implementację tego programu.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Przedsiębiorstwa będą miały określony ustawowo konkretny tryb uzyskiwania informacji dotyczących procedur związanych z pozwoleniami dla projektów strategicznych w ramach tworzonego przy MKiŚ punktu kontaktowego, co ułatwi i przyspieszy procedury pozyskiwania ww. pozwoleń.						

		<p>Działania podjęte w zakresie projektów strategicznych umożliwią skorzystanie z dodatkowych danych i informacji dostarczanych przez państwo m.in. w ramach działalności Centrum Analiz Surowcowych. Ponadto przedsiębiorcy działający w łańcuchu wartości CRMA będą mogli skorzystać z dodatkowego monitorowania i innych środków ograniczających ryzyko dostaw, których nie mogliby podjąć samodzielnie.</p> <p>Projekt ustawy oddziałuje na konkurencyjność gospodarki oraz na przedsiębiorczość poprzez wprowadzenie zarówno narzędzi usprawniających funkcjonowanie strategicznych łańcuchów wartości, jak i nowych obowiązków administracyjnych, które będą odczuwalne w początkowym okresie. W pierwszej fazie stosowania, tj. w ciągu pierwszych miesięcy po wejściu w życie, wpływ regulacji będzie miał charakter mieszany – pozytywny w zakresie poprawy pewności regulacyjnej, lecz obciążający po stronie operacyjno-informacyjnej. Dopiero w średnim i długim okresie dominować będą korzyści konkurencyjne wynikające z przyspieszenia procesów inwestycyjnych, lepszej koordynacji projektów strategicznych oraz zwiększenia przejrzystości rynku surowców krytycznych.</p> <p>Najistotniejszy pozytywny efekt regulacji wynika z ustanowienia jednolitej ścieżki postępowania administracyjnego dla projektów uznanych za strategiczne, co znacząco zmniejsza ryzyko regulacyjne i ułatwia uzyskiwanie finansowania. Utworzenie Bazy Danych o Przedsiębiorstwach w Strategicznych Łańcuchach Wartości pełni funkcję informacyjną i koordynacyjną – pozwoli na lepsze identyfikowanie podmiotów o kluczowym znaczeniu dla bezpieczeństwa surowcowego oraz może ułatwić im dostęp do programów wsparcia, konsorcjów unijnych czy łańcuchów dostaw dużych odbiorców.</p>
sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw		<p>Projekt ustawy będzie w sposób pozytywny oddziaływał na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które – choć z reguły posiadają mniejszy udział w wydobywaniu czy przetwarzaniu surowców krytycznych niż duże podmioty – funkcjonują w strategicznych łańcuchach wartości jako podwykonawcy, dostawcy usług specjalistycznych, firmy recyklingowe, transportowe czy technologiczne. Dla tej grupy przedsiębiorstw ustawa oznacza jednocześnie otwarcie nowych możliwości rynkowych. Kluczowym czynnikiem różnicującym wpływ regulacji będzie zdolność MŚP do szybkiego dostosowania się do wymogów formalnych.</p> <p>Po stronie korzyści należy wskazać przede wszystkim potencjalny efekt „włączenia” małych firm do systemu strategicznego zarządzania surowcami krytycznymi. Małe firmy działające na przykład w sektorze recyklingu lub przetwórstwa niszowego zyskają możliwość formalnego potwierdzenia swojego statusu jako uczestnika łańcucha wartości surowców strategicznych, co może stanowić przewagę konkurencyjną.</p> <p>Jednakże w krótkim okresie wejście w życie ustawy będzie dla tej grupy wiązało się przede wszystkim z kosztami dostosowawczymi. Nowe obowiązki administracyjne będą wymagały zebrania i uporządkowania danych identyfikacyjnych oraz produkcyjnych, przygotowania oświadczeń oraz ustanowienia osoby odpowiedzialnej za kontakt z administracją. Należy pamiętać, że w wielu MŚP nie istnieją wyodrębnione działy prawne, więc obowiązki, które dla dużych podmiotów są rutynowe, dla firm kilku- lub</p>

		kilkunastoosobowych mogą stanowić chwilowe obciążenie organizacyjne. Podobnie cykliczny obowiązek raportowania danych – w przypadku gdy przyjmie formę rozbudowaną – będzie wymagał wdrożenia wewnętrznych procedur kontrolnych, których wiele MŚP dotychczas w ogóle nie posiada.
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Podjęte działania mają na celu zabezpieczenie dostaw surowców krytycznych, które stanowią komponent większości przedmiotów, które nas otaczają i które wykorzystujemy na co dzień jak np. telefony komórkowe, samochody, przewody elektryczne, a także urządzeń związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.
	(dodaj/usuń)	
Niemierzalne	Bezpieczeństwo surowcowe	Przedmiotowa inicjatywa pozwoli na prawidłowe wdrożenie rozporządzenia mającego na celu zabezpieczenie dostaw surowców krytycznych ważnych dla krajowej gospodarki, jak również zmniejszy zagrożenie zakłóceń dostaw poprzez wyprzedzające podejmowanie działań oraz stałą wymianę informacji pomiędzy interesariuszami.
	(dodaj/usuń)	

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki.
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☒ nie ☐ nie dotyczy
--	---

☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...
---	---

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
--	---

Komentarz:

1. Skrócenie czasu na załatwienie sprawy: związane będzie z obowiązkiem dotrzymania terminów procedowania projektów strategicznych zgodnie z art. 11 CRMA i związanym z nim wprowadzeniem punktu kontaktowego, który ma na celu pomoc promotorom (przedsiębiorcom) projektów strategicznych poprzez uproszczenie oraz zwiększenie skuteczności i przejrzystości procedur wydawania niezbędnych. Będzie to możliwe poprzez skrócenie terminów dla organów współdziałających, wprowadzenie obowiązkowych terminów w miejscach, gdzie dotąd nie były one przewidziane, czy też centralizacja koordynacji postępowań przez ministra właściwego ds. środowiska — łącznie działanie te powinny doprowadzić do redukcji czasu trwania procedur o kilka miesięcy w stosunku do obecnej praktyki administracyjnej.

2. Zwiększenie liczby dokumentów oraz procedur związane będzie z realizacją obowiązków wynikających z CRMA, dotyczących:

- krajowej procedury opiniowania wniosków o uznanie projektu za strategiczny zgodnie z art. 9 przy współpracy z organem pomocniczym oraz innymi instytucjami;
- procedury związanej z działalnością krajowego punktu kontaktowego zgodnie z art. 8;
- opracowania i wdrażania krajowego programu poszukiwań złóż do produkcji surowców krytycznych;
- przygotowania Bazy Danych o Przedsiębiorstwach w Strategicznych Łączeniach Wartości

oraz monitoringiem ich działalności zgodnie z art. 20;

- e) przygotowania informacji o stanie zapasów strategicznych surowców strategicznych zgodnie z art. 22;
- f) monitorowania dużych przedsiębiorców działających na terytorium kraju i wykorzystujących surowce strategiczne do produkcji różnych urządzeń do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, czy produkcji baterii zgodnie z art. 24;
- g) monitorowania ryzyk dostaw surowców krytycznych;
- h) przyjęcia i wdrożenia krajowych środków dot. obiegu zamkniętego wyszczególnionych w art. 26;
- i) utworzenia bazy danych dot. zamkniętych, w tym opuszczonych, obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz prowadzenia badań na tych obiektach określonych w art. 27 ust. 4;
- j) przyjęcia i wdrożenia środków wspierających odzysk surowców krytycznych z odpadów wydobywczych zgodnie z art. 27 ust. 5;
- k) corocznego przygotowywania oraz przekazywania Komisji Europejskiej sprawozdania zawierającego informacje nt. realizacji zadań, o których mowa w art. 45;
- l) wdrożenia przepisów ustanawiających sankcje za naruszenie przepisów CRMA oraz wprowadzających wszelkie środki niezbędne do jego wdrożenia zgodnie z art. 47;
- m) udziału Polski w Europejskiej Radzie ds. Surowców Krytycznych.

9. Wpływ na rynek pracy

Ustawa nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☐ zdrowie
☐ inne: ...		

Omówienie wpływu

Brak wpływu.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Wykonanie przepisów ustawy planowane jest od dnia wejścia w życie, tj. po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

W związku z tym, że przedmiotowa ustawa ma na celu stosowanie prawa unijnego, efekty nowych regulacji prawnych zweryfikuje przede wszystkim Komisja Europejska. Zgodnie z CRMA, państwa członkowskie są zobowiązane do raportowania realizacji celów do dnia 24 maja 2026 r., a następnie do corocznego przedkładania Komisji szeregu sprawozdań wskazanych w przepisach tego rozporządzenia unijnego.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz uwzględniając specyfikę projektu ustawy, w opinii ministra właściwego ds. środowiska nie ma potrzeby dokonywania dodatkowej ewaluacji efektów projektowanej regulacji.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Załącznik do OSR - wyliczenia poszczególnych kosztów oraz szacunkowa pracochłonność etatów.xlsx